

Til åpningen av Energilab

Instituttleder Nils Gunnar Kvamstø

UiB Energilab er vårt svar på et samfunnsbehov. Jeg mener dette er et grep som må gjøres for å få UiBs kompetanse sterkere inn i viktige og spennende spørsmål. Selv om Energilab har ankerfeste GFI, tenker vi at denne arenaen kan bli en møteplass og samarbeidsplattform for forskere og studenter med røtter i disipliner fra hele UiB, HiB og randsonen og således bidra til kunnskap og løsninger inn mot de fornybare energiutfordringene. I et felt som dette mener vi behovet for en slik møteplass er helt vesentlig ettersom potensialet for å gi gode bidrag er mye større i et tverrfaglig samarbeid enn fra disiplinene alene.

Hvorfor Geofysisk Institutt? GFI ble opprettet og fikk sin gullalder innen grunnforskning motivert av samfunnsrelevante forskningsspørsmål og har altså tradisjoner for slikt. Instituttet har også drevet med aktiviteter inn mot energifeltet i ganske lang tid. Vi har for eksempel arbeidet med grunnlaget for konsekvensutredninger av vannkraft-utbygging. Vi har solstrålingsmålinger fra 50-tallet og med disse vært involvert i EU-samarbeid om sol fra 80-tallet samt en sving innom CCS på 90- og 2000 tallet. Havvindenergi tok for alvor av i 2008 og nylig har vi fått aktivitet på integrasjon av variable fornybare energikilder. Flere kandidater herfra har gått til energibransjen (BKK, Agder) og varslingstjenester (StormGeo). Jeg vil også nevne at instituttet har hatt energi fra sol, vind og vann som tverrgående satsningstema i vår strategi de siste 3 årene. Vi tror også vår erfaring med eksternfinansiert forskning er viktig. GFI er det mest eksternfinansierte instituttet ved UiB og spesielt godt plassert i klima(systemet), men vi har også prosjekter mot energi.

Hvis vi ser litt på muligheter i eksternfinansiering (H2020, Norden og NFR Energi) er det et trekk at det er helt forskjellige delprogrammer i energi vs klima. I NFR er det f.eks om lag 120MNOK pr år til klima (KLIMAFORSK) fram til 2023, mens energiprogrammet ENERGIX har en årlig bevilgning på 383MNOK i samme periode (anbefalt å økes til 500MNOK). Jeg har ikke funnet ut av tilsvarende sammenligning i EU, men har funnet ut at det er budsjettert med totalt 6 MRD euro i H2020 perioden (2014 – 2020) til "non-nuclear" energiforskning! Her er her altså muligheter – og vi er pt med på noen av de togene som går. Tenker da spesielt på FME-søknadene COWIND og Zero Maritime.

Vi ser også masterprogrammet i energi som en viktig pillar i en slik satsing. Vi koordinerer masteren, men den er et samarbeid mellom HiB og mange av instituttene på MatNat. Det er helt essensielt at vi har en bredt forskningsbasert masterprogram tilknyttet en energisatsing i Bergen.

Av dedikerte ressurser har vi nylig, i samarbeid med fakultetet rettet et professorat i havvindenergi, to bistillinger og to universitetsstipendiater inn mot energisatsingen.

Jeg mener dette viser at forutsetningene for et slikt initiativ og satsing er tilstede og at denne vil gi flere miljøer muligheter til å delta i spennende forsknings- og undervisningsaktiviteter som vil ha positive ringvirkninger både internt og eksternt.

Vi har et spennende program og jeg ser fram til workshopen. Benytter anledningen å rette en takk til Peter Haugan for å ha beredt grunnen for satsingen og denne workshopen og til slutt ønske lykke til med dagen og den videre utviklingen av Energilaben.